

CORDIS Results Pack: Komunikacja naukowa

Tematyczny zbiór wyników innowacyjnych badań finansowanych przez UE

Styczeń 2024

Wzmocnienie roli obywateli w debacie na temat nauki

Badania
i innowacje

WYDANIE
DRUGIE

Od redakcji

Wzmocnienie roli obywateli w debacie na temat nauki

Gruntowne rozeznanie w tym, co aktualnie dzieje się na polu nauki, jest istotnym narzędziem, z którego powinni móc korzystać zarówno poszczególni obywatele, jak i całe społeczeństwo. Stworzenie warunków dla prowadzenia zdrowej debaty dotyczącej kwestii naukowych zakłada umożliwienie naukowcom, organom władzy publicznej, specjalistom ds. komunikacji i wszystkim członkom społeczeństwa wzięcia w niej udziału i zabrania głosu w konstruktywnym dialogu. W niniejszym, uaktualnionym wydaniu broszury Results Pack poświęconej komunikacji naukowej przedstawiamy dziewięć innowacyjnych projektów zmierzających do osiągnięcia tego celu.

W miarę pogłębiania się złożoności współczesnego życia od mieszkańców zarówno Europy, jak i innych części globu coraz częściej oczekuje się, by podejmowali decyzje wymagające od nich jasnego zrozumienia naukowych podstaw danego zagadnienia. W celu dokonywania świadomych wyborów w kwestiach takich jak zmiana klimatu, energetyka, COVID-19, żywność czy szczepienia niezbędna jest publiczna dyskusja oparta na faktach i uwzględniająca wątpliwości podnoszone przez obywateli.

Ponadto mamy do czynienia z pojawieniem się dwóch równoległych zjawisk, które powodują coraz pilniejszą potrzebę zadbania o jakość i wiarygodność komunikacji naukowej. Pierwszym z problemów [jest coraz mniejsza liczba dziennikarzy naukowych](#), co prowadzi do publikowania mniejszej liczby ocen krytycznych i sprawozdań dotyczących świata nauki. Drugim zjawiskiem jest gwałtowny rozwój mediów internetowych, [określany przez ONZ mianem "infodemii"](#). Z jednej strony pozwalają one dotrzeć z doniesieniami naukowymi do szerokiego grona odbiorców, ale z drugiej strony, często pozbawione są nadzoru redakcyjnego, na czym cierpi przede wszystkim weryfikacja informacji będąca stałą praktyką w tradycyjnych środkach przekazu.

Jak wynika z [badania przeprowadzonego przez Eurobarometr](#), ogólna opinia mieszkańców Unii Europejskiej na temat nauki i naukowców jest bardzo pozytywna, ale jednocześnie ponad połowa respondentów uznała, że naukowcy powinni bardziej angażować się w dialog z decydentami i społeczeństwem. Komisja Europejska wspiera politykę [otwartej nauki](#), która koncentruje się na rozpowszechnianiu wiedzy, gdy tylko staje się ona dostępna. W osiągnięciu tego celu kluczową rolę odgrywa komunikacja naukowa.

Niniejsza broszura prezentuje dziewięć projektów, które wpisują się w realizację tego założenia. Osiem z nich zostało sfinansowanych w ramach inicjatywy „[Nauka z udziałem społeczeństwa i dla społeczeństwa](#)” programu „Horyzont 2020”. Jest to inwestycja o wartości blisko 10 milionów euro, zrealizowana w ramach zaproszenia do składania wniosków w obszarze tematycznym „[Taking stock and re-examining the role of science communication](#)” [Przegląd i ponowna ocena roli komunikacji naukowej]. Dziewiąty projekt, COALESCE, jest finansowany za pośrednictwem specjalnego zaproszenia do składania wniosków w ramach Europejskiej Przestrzeni Badawczej, inicjatywy programu „Horyzont Europa”.

Przedstawione projekty poświęcone są badaniom ważnych kwestii, takich jak jakość komunikacji naukowej, zaufanie do nauki oraz przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu się i oddziaływaniu dezinformacji, a także wprowadzających w błąd i fałszywych informacji. Projekty te umożliwiły współpracę dziennikarzy i osób zajmujących się komunikacją naukową, naukowców, grup społeczeństwa obywatelskiego, ekspertów branżowych i decydentów – reprezentujących tzw. pięciokrotną helisę – co zaowocowało opracowaniem innowacyjnych rozwiązań mających na celu udostępnienie nauki społeczeństwu.

Każdy z projektów dotyczył konkretnego aspektu komunikacji naukowej. Zaufanie do nauki jest kluczowym elementem budującym demokratyczną odporność, w związku z czym uczestnicy projektów [CONCISE](#), [ENJOI](#) i [TRESKA](#) pracowali nad znalezieniem metod umożliwiających wzmocnienie tego zaufania, a także wykorzystania go do obrony przed wprowadzaniem opinii publicznej w błąd. Projekty [GlobalSCAPE](#) i [QUEST](#) były poświęcone działaniom badawczo-rozwojowym dążącym do zapewnienia specjalistom ds. komunikacji naukowej skuteczniejszych narzędzi pracy. Pozostałe projekty koncentrowały się na tym, jak sprawić, by działania związane z komunikacją naukową były bardziej atrakcyjne i przystępne dla społeczeństwa. Uczestnicy projektów [NEWSERA](#) i [ParCos](#) przyjrzyli się bliżej działaniom angażującym obywateli w proces naukowy poprzez warsztaty partycypacyjne, z kolei zespół projektu [RETHINK](#) starał się ustalić, w jakim kierunku komunikacja naukowa powinna się rozwijać, aby spełnić potrzeby coraz bardziej cyfrowego społeczeństwa.

Oprócz indywidualnych sukcesów zespoły wszystkich projektów mogą się poszczycić wzorową współpracą, która pozwoliła im wykorzystać pojawiające się szanse i stawić czoła ograniczeniom związanym z pandemią, a także [wspólnie opublikować wnioski ze swoich badań](#). Dorobek wszystkich tych projektów stanowi podstawę finansowanego ze środków UE projektu [COALESCE](#), którego celem jest utworzenie Europejskiego Centrum Kompetencji w zakresie Komunikacji Naukowej.

Świadoma i rzetelnie poinformowana opinia publiczna to podstawa wolnego społeczeństwa. Dzięki lepszej komunikacji naukowej możemy podnieść jakość i zwiększyć skuteczność współpracy między naukowcami, mediami powszechnymi i społeczeństwem oraz budować bardziej odporne demokracje.

Spis treści

3

Którym źródłem informacji na temat nauki ufają Europejczycy?

6

Opracowanie manifestu dotyczącego skutecznego dziennikarstwa naukowego

8

Badania dzienniczkowe ukazują realny wymiar komunikacji naukowej na świecie

10

Duch współpracy, czyli jak nauka obywatelska może odnieść sukces

12

Rozumienie nauki dzięki opowiadaniu historii

15

Zestaw narzędzi zapewniających wysoką jakość komunikacji naukowej

17

Burzenie murów między światem nauki a społeczeństwem

19

Budowanie zaufania społecznego do komunikacji naukowej

21

Europejska sieć na rzecz doskonałości w komunikacji naukowej

Którym źródłom informacji na temat nauki ufają Europejczycy?

Konsultacje publiczne przeprowadzone w pięciu europejskich krajach dostarczyły informacji na temat tego, jak kształtują się relacje obywateli z nauką i jakie są tego konsekwencje. Celem projektu CONCISE było zainicjowanie ogólnoeuropejskiej debaty na temat komunikacji naukowej.

Od momentu powstania raportu Towarzystwa Królewskiego z 1985 roku „[Public Understanding of Science](#)”, model komunikacji naukowej uległ transformacji. Z komunikacji stawiającej na pierwszym miejscu potrzeby naukowców stał się procesem włączającym społeczeństwo.

„Aby uczestnictwo było możliwie najbardziej produktywnie, musimy pamiętać o tym, że przedstawiciele społeczeństwa również mają swój wkład w postaci wiedzy, przekonań, opinii i poglądów”, mówi Carolina Moreno-Castro, koordynatorka finansowanego przez UE projektu [CONCISE](#).

Aby osiągnąć ten cel, zespół przeanalizował dane uzyskane w ramach konsultacji przeprowadzonych w pięciu krajach z udziałem blisko 500 obywateli, dotyczących czterech głównych tematów naukowych. Uczestnicy [opublikowali](#) już kilka artykułów, rozdziałów i książkę.

Konsultacje z Europejczykami dotyczące nauki

Zespół projektu CONCISE przeprowadził konsultacje w trzech krajach w Europie Południowej (Włoszech, Portugalii i Hiszpanii) oraz dwóch krajach w Europie Środkowej (Polsce i Słowacji). Udział wzięło prawie 500 obywateli, którym zadano pytania skupiające się na czterech kwestiach badawczych: szczepionkach, medycynie komplementarnej i alternatywnej, zmianie klimatu i organizmach modyfikowanych genetycznie (GMO).

Aby uczestnictwo było możliwie najbardziej produktywnie, musimy pamiętać o tym, że przedstawiciele społeczeństwa również mają swój wkład w postaci wiedzy, przekonań, opinii i poglądów.

Uczestników podzielono na grupy według podobnych poziomów edukacyjnych, jednocześnie odzwierciedlając różnorodność płci, wieku i klasy społecznej. Dyskusje były moderowane, a obserwator sporządzał notatki dotyczące m.in. zachowań grupy.

Po zakodowaniu transkryptów zespół projektu CONCISE przeprowadził analizę ilościową w oparciu o [podejście leksykalno-metryczne](#) z wykorzystaniem specjalistycznego oprogramowania i analizę jakościową z wykorzystaniem [oprogramowania NVivo](#).

Metodyka ta umożliwiła zespołowi uwzględnienie społecznych aspektów komunikacji. „Analizowaliśmy, w jaki sposób uczestnicy wykorzystywali język,

aby osiągnąć określony cel, taki jak budowanie zaufania, wzbudzenie wątpliwości, wywoływanie emocji oraz wyrażanie zgody lub sprzeciwu”, wyjaśnia Moreno-Castro z [Uniwersytetu w Walencji](#), uczelni będącej gospodarzem projektu.

Kluczowe ustalenia dotyczące stosunku Europejczyków do nauki

Uczestnicy twierdzili, że choć mają dostęp do wielu informacji naukowych, to brakuje im konkretnej wiedzy, która pomogłaby przy podejmowaniu decyzji związanych z nauką.

Analiza wykazała także, że na ogół obywatele wszystkich krajów ufają naukowcom, instytucjom publicznym (takim jak rządy i uniwersytety), bliskim źródłom (rodzinie, przyjaciołom i lekarzom) oraz specjalistom w danej dziedzinie. Wiele osób było jednak nieufnych wobec innych interesariuszy, takich jak podmioty finansujące badania.

Organizacje pozarządowe były uznawane za bardziej zaufane źródło informacji dotyczących kwestii środowiskowych niż zdrowotnych, a firmom komercyjnym bardziej ufano w kwestiach medycyny komplementarnej i alternatywnej niż szczepionek lub GMO.

Jeśli chodzi o kanały informacyjne, media społecznościowe, były postrzegane jako mniej wiarygodne źródła informacji oraz potencjalne wylęgarnie dezinformacji. „Respondenci często uważali jednak, że «wszystko zależy od tego, kogo obserwują». Zamknięte sieci takie jak WhatsApp były bardziej cenione ze względu na osobiste powiązania”, dodaje Moreno-Castro.

Jeśli chodzi o rolę mediów tradycyjnych, uczestnicy cenili sekcje naukowe w wiadomościach, programy naukowe nadawane w godzinach największej oglądalności oraz wypowiedzi naukowców w programach cieszących się wysoką oglądalnością.

„Co ciekawe, uczestnicy zwracali także uwagę na wpływ formatu i wyglądu wiadomości – mniej atrakcyjne wizualnie treści były uznawane za mniej wiarygodne”, zauważa.

Obywatele stosowali wyrafinowane strategie weryfikacji informacji – oceniali wiarygodność źródła, poszukiwali potwierdzenia informacji w innych źródłach i wykorzystywali własne doświadczenie. „W debatach nad medycyną komplementarną i alternatywną nieufność dotyczyła braku dowodów naukowych, z uwagi na fakt, że specyfiki te nie są poddawane takim samym badaniom laboratoryjnym co leki produkowane przez koncerny farmaceutyczne”, dodaje Moreno-Castro.

Porównując ustalenia z poszczególnych krajów, zespół odkrył więcej podobieństw niż różnic. Jednak jak zauważa Moreno-Castro: „Każdy kraj ma swój własny kontekst społeczno-kulturowy. Na przykład Polska i Słowacja nie praktykują profesjonalnej komunikacji naukowej w ten sam sposób co pozostałe kraje”.

Zmiany w polityce sprzyjające komunikacji naukowej

W ramach projektu CONCISE zorganizowano internetowe wydarzenie [EU Policy Dialogue on Science Communication](#), w którym udział wzięło 157 interesariuszy, m.in. przedstawiciele szczebla regionalnego, krajowego i europejskiego. Podczas wydarzenia zespół zaprezentował swój informator polityczny oraz zalecenia dla decydentów i komunikatorów.

We wszystkich krajach, także w tych, w których działają stowarzyszenia popularyzatorów nauki, obywatele byli żywo zainteresowani dodatkową wiedzą, umiejętnościami i szkoleniami dla dziennikarzy zajmujących się tematyką naukową. Podobnie w pięciu krajach obywatele domagali się, aby informacje o nauce były oczywiste, przejrzyste i oficjalne, co eliminuje ewentualne uprzedzenia firm finansujących studia lub badania.

Ustalenia zespołu projektu CONCISE mają zastosowanie również w innych krajach europejskich i mogą poprawić komunikację naukową. „Obywatele powinni zdobywać umiejętności w zakresie komunikacji naukowej w czasie studiów, niezależnie od ich kierunku, natomiast instytucje naukowe i publiczne powinny

zatrudniać wyspecjalizowanych popularyzatorów nauki, których zadaniem będzie rozpowszechnianie i przekazywanie informacji naukowych”, podsumowuje Moreno-Castro.

Uwaga: Ostatnia aktualizacja tego artykułu miała miejsce w listopadzie 2022 roku.

PROJEKT

CONCISE – Communication role on perception and beliefs of EU Citizens about Science

KOORDYNOWANY PRZEZ

Uniwersytet w Walencji (Hiszpania)

FINANSOWANIE W RAMACH

Horizon 2020-Science with and for Society

ARKUSZ INFORMACYJNY CORDIS

cordis.europa.eu/project/id/824537/pl

STRONA PROJEKTU

concise-h2020.eu/pl/

Opracowanie manifestu dotyczącego skutecznego dziennikarstwa naukowego

Mając na uwadze globalne kryzysy i nasilanie się zjawiska dezinformacji, zespół finansowanego przez Unię Europejską projektu ENJOI opracował standardy, zasady i wskaźniki dotyczące otwartej komunikacji naukowej, a także manifest mający na celu podniesienie jakości dziennikarstwa naukowego.

Skuteczna komunikacja naukowa wspiera zasady demokracji, zapewniając obywatelom dostęp do wysokiej jakości informacji umożliwiających im dokonywanie osądów opartych na dowodach.

Jednak często obywatele mają do czynienia ze zjawiskiem, które w publikacjach [ONZ](#) nazywane jest „infodemią” – zalewem informacji w środowiskach cyfrowym i fizycznym, gdzie sprzeczne ze sobą głosy często przyczyniają się do alarmizmu, polaryzacji, a nawet prawdziwej dezinformacji, co nie ma nic wspólnego z budowaniem zdrowego środowiska informacyjnego.

W obliczu globalnych wyzwań, do jakich należy między innymi kryzys klimatyczny, istnieje wyraźna potrzeba stworzenia ram obejmujących zasady, standardy i odpowiednie wskaźniki służące dziennikarstwu naukowemu i komunikacji naukowej.

Projekt ENJOI umożliwił współpracę naukowców, dziennikarzy i osób propagujących zaangażowanie obywatelskie w całej Europie w ramach sieci, która zaowocowała stworzeniem zestawu [standardów, zasad i wskaźników](#) na potrzeby identyfikacji i wspierania skutecznego dziennikarstwa naukowego. W ramach

projektu powstał również [manifest dotyczący skutecznej otwartej komunikacji naukowej](#).

„Wyniki projektu ENJOI bardzo dobrze wpisują się w ideę promowania otwartej i przejrzystej nauki oraz komunikacji naukowej jako kluczowego narzędzia w walce z dezinformacją w Europie”, mówi Elisabetta Tola, dyrektorka generalna włoskiej firmy [formicablu](#) i koordynatorka projektu ENJOI.

Odkrywanie najlepszych praktyk w dziennikarstwie naukowym

Uczestnicy projektu ENJOI realizowali swoje badania dwutorowo. Pierwszym z zadań był przegląd literatury mający na celu zebranie istniejących standardów dziennikarskich wskazanych przez autorów, twórców projektów i instytucje. Drugie zadanie polegało na analizie relacji między naukowcami a mediami, aby

określić, czy istnieją konkretne zachęty, które mogą wspierać działania komunikacyjne podejmowane przez naukowców. Jeśli chodzi o ten drugi aspekt, badacze skupili się również na zaleceniach, które mogłyby ułatwić zaangażowanie naukowców w upowszechnianie informacji.

Zestaw standardów, zasad i wskaźników został opracowany na podstawie serii warsztatów z udziałem ponad 50 praktyków, docelowych użytkowników i innych osób zainteresowanych dziedziną komunikacji naukowej. Warsztaty odbyły się w Belgii, Włoszech, Portugalii

i Hiszpanii i posłużyły do zbadania różnic między krajami Europy Południowej a krajami Europy Północnej i Środkowej.

Dzięki tym połączonym, multidyscyplinarnym wysiłkom zespół projektu ENJOI stworzył [matrycę standardów, zasad i wskaźników na potrzeby skutecznej otwartej komunikacji naukowej](#). Szablon zawiera kluczowe informacje dotyczące metodologii i praktyki, a także etyki i działania w interesie publicznym.

„Jednym z najważniejszych ustaleń projektu ENJOI było odkrycie zapotrzebowania na prawdziwe włączenie”, zauważa Tola. „Nie tylko w znaczeniu modnego hasła, ale dogłębnego procesu, którego celem jest uwzględnienie wielu poziomów dyskryminacji we współczesnej nauce, działanie na rzecz usunięcia barier i dopuszczenie różnych perspektyw”.

Manifest dotyczący komunikacji naukowej

Na podstawie wspomnianych standardów, zasad i wskaźników zespół projektu ENJOI stworzył manifest dotyczący skutecznej otwartej komunikacji naukowej, który wspiera krytyczne myślenie, umiejętność korzystania z mediów i świadomość cyfrową wśród osób zajmujących się komunikacją naukową.

Nie mniej ważnym osiągnięciem projektu ENJOI jest „[Obserwatorium](#)” – centralna internetowa platforma do promowania szkolenia i współpracy w całym ekosystemie komunikacji naukowej, która będzie działać nadal po zakończeniu projektu.

Zespół nie tylko wykorzystuje i analizuje wyniki projektu ENJOI, ale również rozszerza ich zakres w celu opracowania, przetestowania i oceny dwóch pakietów innowacyjnych narzędzi praktycznych, zawierających między innymi kursy szkoleniowe, zestawy narzędzi, wytyczne dotyczące zwalczania informacji wprowadzających w błąd i dezinformacji, inspirujące e-booki dla naukowców i seminaria internetowe.

Po zakończeniu projektu wszystkie rezultaty zostaną włączone do finansowanego ze środków UE projektu [COALESCE](#), aby osiągnąć ostateczny cel projektu ENJOI, jakim jest poprawa jakości komunikacji naukowej oraz wspieranie budowania zdolności i współpracy. Wysiłki te przełożą się na zbudowanie lepiej poinformowanego i bardziej odpornego społeczeństwa demokratycznego.

PROJEKT

ENJOI – ENgagement and JOurnalism Innovation for Outstanding Open Science Communication

KOORDYNOWANY PRZEZ

formicablu (Włochy)

FINANSOWANIE W RAMACH

Horizon 2020–Science with and for Society

ARKUSZ INFORMACYJNY CORDIS

cordis.europa.eu/project/id/101006407/pl

STRONA PROJEKTU

enjoiscicomm.eu

Jednym z najważniejszych ustaleń projektu ENJOI było odkrycie zapotrzebowania na prawdziwe włączenie.

Badania dzienniczkowe ukazują realny wymiar komunikacji naukowej na świecie

W ramach finansowanego przez Unię Europejską projektu GlobalSCAPE zmapowano wiele różnorodnych działań podejmowanych na całym świecie w dziedzinie komunikacji naukowej, wsłuchując się w mniej słyszalne głosy i wskazując kraje, które stoją przed szczególnymi wyzwaniami.

Biorąc pod uwagę coraz bardziej znaczącą rolę, jaką nauka odgrywa w codziennym życiu ludzi na całym świecie, wpływając na decyzje w wielu sektorach, od opieki zdrowotnej i energetyki, po rolnictwo i przemysł, coraz ważniejsze staje się wsparcie opinii publicznej, do uzyskania którego niezbędna jest umiejętność rzetelnego wyjaśnienia zasad i procesów stosowanych w świecie nauki.

Mimo że inicjatywy naukowe i badawcze mają najczęściej globalny wpływ, większość zakrojonych na szeroką skalę badań nad komunikacją naukową, prowadzonych jest w Stanach Zjednoczonych i krajach Europy, które mocno inwestują w tę dziedzinę.

„Doprowadziło to do nieco jednostronnej reprezentacji komunikacji naukowej, pomimo faktu, że na całym świecie realizowane są niesamowite przedsięwzięcia”, zauważa Joseph Roche, koordynator projektu z ramienia [Kolegium Trójcy Świętej w Dublinie](#), irlandzkiego uniwersytetu będącego gospodarzem projektu [GlobalSCAPE](#).

„W ramach projektu GlobalSCAPE skupiliśmy się na regionach świata, którym poświęcono mniej uwagi w badaniach nad komunikacją naukową, co dotyczy zwłaszcza krajów globalnego Południa”.

Duch współpracy, czyli jak nauka obywatelska może odnieść sukces

Zaangażowanie obywateli w działalność naukową w roli współbadaczy umożliwi im uczestniczenie w tworzeniu wiedzy naukowej. Taką szansę dają laboratoria współtworzenia rozwiązań, które powstały w ramach finansowanego przez Unię Europejską projektu NEWSERA.

Nauka obywatelska może przynieść korzyści zarówno nauce, jak i społeczeństwu dzięki zbliżeniu do siebie tych dwóch światów. Otwarcie dostępu do nauki dla przemysłu, handlu, decydentów politycznych i mediów oferuje nowe możliwości finansowania i współpracy, a także perspektywę gromadzenia dużych zbiorów danych dostarczanych przez zaangażowanych obywateli. Jednocześnie rozwijanie kompetencji naukowych zwiększa zdolność ludzi do opierania się informacjom wprowadzającym w błąd, zwiększając ich zaufanie do nauki.

„Nauka obywatelska nadaje również wiarygodności kampaniom podnoszącym świadomość, a świadoma opinia publiczna wpływa na kształtowanie procesów decyzyjnych, polityki i zmiany zachowań”, twierdzi Rosa Arias, koordynatorka projektu [NEWSERA](#) oraz dyrektorka generalna i założycielka firmy [Science for Change](#). „Inicjatywy dotyczące nauki obywatelskiej

działają jednak w ramach złożonych ekosystemów interesariuszy, w związku z czym stoją w obliczu wielu wyzwań, które można w skrócie opisać jako brak zaufania, wiedzy i zasobów”.

Aby pomóc przezwyciężyć te bariery, w ramach projektu NEWSERA opracowano koncepcję laboratoriów [CitSciComm Labs](#) umożliwiających wspólne projektowanie, wdrażanie i ocenę strategii komunikacyjnych dotyczących badań metodą obywatelską, które są ukierunkowane na jasno określonych interesariuszy.

Utworzono pięć laboratoriów pilotażowych, które przez trzy lata działały za pośrednictwem społeczności praktyków zajmujących się nauką obywatelską, w tym członków 39 projektów we Włoszech, Portugalii i Hiszpanii.

Rozumienie nauki dzięki opowiadaniu historii

Historie dotyczące nauki partycypacyjnej dają społeczeństwu możliwość samodzielnego badania źródeł naukowych i interpretowania dowodów. W ramach finansowanego przez Unię Europejską projektu ParCos zbadano szereg form artystycznych i innowacyjnych metod komunikacji.

Dla ogółu społeczeństwa nauka może wydawać się „czarną magią”. Ze względu na specjalistyczny język i niezrozumiałe czasopisma recenzowane badania naukowe sprawiają wrażenie gotowych produktów, nie zaś procesów. Jednocześnie media społecznościowe ułatwiają rozpowszechnianie niepotwierdzonych teorii i twierdzeń.

Skutecznym sposobem na uzyskanie kompetencji naukowych w celu przeciwdziałania rozprzestrzenianiu się informacji wprowadzających w błąd i budowania zaufania do nauki są techniki partycypacyjne, które angażują społeczeństwo, ujmując naukę w bardziej znanym kontekście.

„Komunikacja naukowa powinna stać się w mniejszym stopniu sformalizowanym procesem edukacyjnym, a w większym działaniem kulturowym, stawiającym na pierwszym miejscu interaktywne, iteracyjne i współtwórcze doświadczenia”, mówi Antti Knutas, koordynator projektu ParCos.

Trzy studia przypadków realizowane w ramach tego finansowanego ze środków UE projektu w Belgii, Finlandii i Zjednoczonym Królestwie mają na celu umożliwienie odbiorcom samodzielnej interpretacji danych naukowych, jednocześnie zachęcając społeczeństwo do przyjmowania różnych punktów widzenia.

Nadawanie danym znaczenia

Zainspirowani przez społeczną inicjatywę [Bristol Approach](#), w ramach każdego studium przypadku projektu ParCos lokalni interesariusze opracowali historie, które skupiały się wokół tematyki danych, aby jednocześnie uwzględniając problemy lokalnych społeczności.

„Chcemy sprowadzić naukę do poziomu ludzi, nie zaś zmuszać ludzi do podejmowania prób zrozumienia nauki”, wyjaśnia Knutas. „Dane zazwyczaj uważa się za obiektywne, ale aby były użyteczne, muszą zostać zinterpretowane, co z założenia może być subiektywnym procesem. Nasze metody zachęcają do dyskusji, dzięki czemu dane zyskują dla społeczności znaczenie”.

W Finlandii zespół projektu ParCos podjął współpracę z [Uniwersytetem LUT](#), aby wesprzeć wspólne prace nad [sztuką poświęconą danym](#) z udziałem uczniów z fińskiego regionu Lahti, do których dołączyli członkowie Theatrum Olga.

Grupa wykorzystała dane zebrane z lokalnego jeziora Vesijärvi przez agencję ochrony środowiska do opowiedzenia historii Näkkitär, mitycznej postaci, która przybywa, aby dowiedzieć się, jak doszło do zanieczyszczenia jeziora. Spektakl poruszał temat

wpływu działań społecznych i gospodarczych na jakość wody w jeziorze od lat 70. XX wieku do dnia dzisiejszego.

„Dane mogą podlegać manipulacji, zarówno przez organizacje polityczne, jak i przez przedsiębiorstwa. Mogą też zwrócić uwagę na niedostrzegane obszary. Jednocześnie sztuka może krytykować rzeczy, które uznajemy za oczywiste. Obywatele potrzebują pomysłowych narzędzi, aby zadawać właściwe pytania i czuć, że mają prawo do wyciągania własnych wniosków”, mówi Knutas.

W Zjednoczonym Królestwie zespół projektu ParCos nawiązał współpracę z ośrodkiem [Knowle West Media Centre](#) (KWMC), który współpracuje z lokalnymi społecznościami w celu znalezienia opartych na danych rozwiązań problemu odpadów, których produkcji można uniknąć.

W 22 gospodarstwach domowych przeprowadzono audyty materiałów, które zwykle trafiają do koszy na śmieci, aby zbadać skalę i wpływ odpadów. Uczestnicy zaproponowali następnie zrównoważone alternatywy, w czym pomogły trzy praktyczne sesje ReThink ReMake ReCycle, podczas których uczestnicy dzielili się wskazówkami i doświadczeniami.

Aby zaprezentować wyniki w sposób interaktywny, ośrodek KWMC wydał [bezpłatny magazyn cyfrowy](#), w którym przedstawiono porady, działania i historie. „Jak wyjaśniła jego twórczyni, Chelsea Galloway, pismo uwzględnia różne ścieżki dążenia przez odbiorców do zrównoważonego rozwoju, udzielając im wsparcia w uczestnictwie i osiąganiu postępów”, zauważa Knutas z Uniwersytetu LUT, będącego gospodarzem projektu.

W Belgii publiczny nadawca [VRT](#) wspólnie z młodymi ludźmi stworzył interaktywną aplikację pogodową, umożliwiającą im prześledzenie warunków pogodowych w dniu ich narodzin i na przestrzeni czasu, pod kierunkiem prezentera, który objaśnia towarzyszące im wykresy i diagramy.

„Ponieważ prognozy pogody są częścią codziennego życia, to spersonalizowane podejście sprawia, że młodsza publiczność może w większym stopniu zrozumieć rozległe zagadnienia, takie jak zmiana klimatu”, zauważa Knutas.

Chcemy przekształcić specjalistów ds. komunikacji naukowej w osoby wspierające rozwój nauki, wyposażając społeczeństwo w kluczowe umiejętności i pewność siebie umożliwiające kwestionowanie nieuzasadnionych twierdzeń naukowych w dyskursie publicznym.

Wdrażanie i zwiększanie skali

Aby pomóc innym skorzystać z tych technik, zespół projektu ParCos opracował otwarte cyfrowe narzędzia wspierające, przeznaczone dla członków społeczności naukowej. Wśród nich znajduje się przegląd każdego studium przypadku wraz z podsumowaniem celów, zastosowanej metodologii i najważniejszych wniosków.

Dostępne są również ogólne wytyczne wyjaśniające, jak wdrożyć metodę Bristol Approach jako „podejście do rozwiązywania problemów skupione na ludziach i zagadnieniach”, a także dodatkowe informacje na temat konkretnych przykładów wykorzystania go w ramach [fińskiego i brytyjskiego studium przypadku](#).

Opracowane narzędzia posiadają szereg funkcjonalności system Data Explorer identyfikuje i łączy powiązane ze sobą zbiory danych w celu opowiadania historii, podręcznik The Storyteller zawiera omówienie zestawu technik i strategii opowiadania o danych, a Trainer zawiera karty samooceny, które mają pomóc profesjonalnym narratorom naukowym poprawić jakość swoich opowieści.

Ponadto powstały także informacje na temat kuratorstwa danych, które pozwala przekształcać dane w historie, a także wytycznych dotyczących wykorzystania metodologii opartej na sztuce.

„Chcemy przekształcić specjalistów ds. komunikacji naukowej w osoby wspierające rozwój nauki, wyposażając społeczeństwo w kluczowe umiejętności i pewność siebie umożliwiające kwestionowanie nieuzasadnionych twierdzeń naukowych w dyskursie publicznym”, podsumowuje Knutas.

PROJEKT

ParCos – Participatory Communication of Science

KOORDYNOWANY PRZEZ

Uniwersytet LUT (Finlandia)

FINANSOWANIE W RAMACH

Horizon 2020-Science with and for Society

ARKUSZ INFORMACYJNY CORDIS

cordis.europa.eu/project/id/872500/pl

STRONA PROJEKTU

parcos-project.eu

Zestaw narzędzi zapewniających wysoką jakość komunikacji naukowej

W ramach finansowanego ze środków UE projektu **QUEST** powstały zestawy narzędzi dla osób zajmujących się komunikacją naukową, zawierających porady zarówno dla naukowców, jak i dziennikarzy.

Media cyfrowe umożliwiły wielokierunkowy przepływ informacji w komunikacji naukowej. Obywatele mają większy dostęp do nauki z coraz bardziej zróżnicowanych źródeł. Ta łączność może przyczynić się do usprawnienia komunikacji pomiędzy środowiskiem naukowym a społeczeństwem, jednak stwarza również zagrożenia dotyczące jakości udostępnianych informacji.

W świetle tego w ramach finansowanego ze środków UE projektu **QUEST** (Q**U**ality and E**F**fectiveness in Science and Technology communication) zbadano jakość w całym ekosystemie

komunikacji naukowej – od naukowców i interesariuszy zajmujących się działaniami w zakresie badań i innowacji, poprzez tradycyjne dziennikarstwo, media społecznościowe i muzea, aż po zaangażowanie decydentów i obywateli.

Zespół projektu **QUEST** skupił się na trzech obszarach obejmujących zmianę klimatu, szczepionki i sztuczną inteligencję. Celem prac było zapewnienie obywatelom bardziej skutecznej i wiarygodnej komunikacji na tematy naukowe, które generalnie mają istotny wpływ na ich codzienne życie.

„Oznacza to wsparcie naukowców w radzeniu sobie ze złożonym i niepewnym charakterem nauki w bezpośredniej komunikacji z ogółem społeczeństwa”, wyjaśnia [Alessandra Fornetti](#), dyrektor wykonawcza programu [TEN Program on Sustainability](#) na Weneckim Uniwersytecie Międzynarodowym (VIU) we Włoszech. „Oznacza to również wspieranie skutecznego zaangażowania obywateli w debatę naukową”, mówi.

społecznościowych oraz [wyjaśnienia i sugestie](#) obejmujące koncepcje naukowe i statystyczne dla dziennikarzy.

„Poprzez swoje [wyniki i publikacje](#) projekt QUEST znacząco przyczynił się do pobudzenia akademickiej, interdyscyplinarnej debaty na temat obecnej postaci komunikacji naukowej w Europie”, mówi Fornetti.

Tworzenie społeczności QUEST

Partnerzy projektu QUEST rozpoczęli prace od badania źródeł wtórnych, wspierając się wywiadami. Następnie zespół przeprowadził serię warsztatów i grup dyskusyjnych z udziałem interesariuszy zajmujących się komunikacją naukową. Wśród nich znaleźli się zaproszeni specjaliści z instytucji naukowych, takich jak [Europejska Organizacja Badań Jądrowych \(CERN\)](#), oraz pracownicy mediów z BBC i stowarzyszeń dziennikarzy naukowych.

Każdy z nas, jako obywatel, ma okazję posłuchać, jak badacze nauki i specjaliści ds. komunikacji naukowej – w większości kobiety – mierzą się z aktualnymi wyzwaniami nauki i samej komunikacji naukowej.

Prace te zaowocowały serią raportów na temat teorii i praktyki komunikacji naukowej w Europie. W ramach projektu opracowano również program nauczania w zakresie dziennikarstwa naukowego oraz zalecenia dotyczące polityki w zakresie jakości dziennikarstwa naukowego. Te ustalenia, wraz z wynikami ze wspólnych działań projektowych, zostały wykorzystane w serii współtworzonych [zestawów](#)

[narzędzi](#), aby pomóc naukowcom, dziennikarzom, muzealnikom i osobom odpowiedzialnym za obsługę mediów społecznościowych lepiej prowadzić komunikację naukową.

Dzielenie się najlepszymi praktykami na całym świecie

Zespół projektu QUEST stworzył również podcast, w którym omawia swoje odkrycia. W jego sześciu odcinkach poruszono różne zagadnienia naukowe.

„Każdy z nas, jako obywatel, ma okazję posłuchać, jak badacze nauki i specjaliści ds. komunikacji naukowej – w większości kobiety – mierzą się z aktualnymi wyzwaniami nauki i samej komunikacji naukowej”, zauważa Fornetti.

Stworzyli oni sieć internetową, aby podzielić się swoimi odkryciami, w tym stronę internetową projektu, na której umieszczono materiały, biuletyny QUEST z ponad 400 subskrybentami i stronę w mediach społecznościowych z ponad 2 300 obserwatorami.

„Jesteśmy dumni z zainteresowania, jakim wciąż cieszy się projekt, a zwłaszcza zestawy narzędzi, ze strony instytucji, interesariuszy i krajów, które nie były częścią projektu”, dodaje Fornetti. „Obejmują one także kraje spoza Europy, zwłaszcza z Afryki”.

Wyniki projektu QUEST będą częścią nowego [Europejskiego Centrum Kompetencji ds. Komunikacji Naukowej](#), stanowiąc część nowego projektu COALESCE finansowanego ze środków UE.

Uwaga: Ostatnia aktualizacja tego artykułu miała miejsce w listopadzie 2022 roku.

Współtworzenie zestawów narzędzi do komunikacji naukowej

Zestawy narzędzi oparto na [12 wskaźnikach jakości](#) dotyczących dziennikarstwa naukowego, w tym wartościach opartych na wiarygodności, prezentacji i stylu oraz związku ze społeczeństwem. Zapewniają one kluczowe wskaźniki efektywności do pomiaru i oceny jakości komunikacji naukowej, których dotąd brakowało.

Jednym ze szczególnie popularnych zestawów narzędzi będących owocem wspólnej pracy była [lista kontrolna dla naukowców](#), zawierająca lekcje pomagające im w tworzeniu i dopracowaniu ich komunikatów oraz skutecznym przekazaniu ich opinii publicznej.

Wśród innych znalazł się [podręcznik pisania prac naukowych](#) dla kuratorów muzealnych, [lista kontrolna dla specjalistów ds. komunikacji naukowej](#) poruszających się w świecie mediów

PROJEKT

QUEST – Quality and Effectiveness in Science and Technology communication

KOORDYNOWANY PRZEZ

Wenecki Uniwersytet Międzynarodowy (Włochy)

FINANSOWANIE W RAMACH

Horizon 2020–Science with and for Society

ARKUSZ INFORMACYJNY CORDIS

cordis.europa.eu/project/id/824634/pl

STRONA PROJEKTU

questproject.eu

Tworzenie przestrzeni dla komunikacji naukowej w myśl projektu RETHINK

Zespół projektu RETHINK zorganizował ogólnoeuropejską serię zajęć [Rethinkerspaces](#) we Włoszech, w Niderlandach, Polsce, Portugalii, Serbii, Szwecji i Zjednoczonym Królestwie. Podczas tych warsztatów naukowcy, osoby zajmujące się komunikacją i inni interesariusze spotkali się, aby zanurzyć się w autorefleksyjnych dociekaniach na temat komunikacji naukowej.

Zamiast mówić ludziom, co powinni wiedzieć, naukowcy, dziennikarze i specjaliści zajmujący się komunikacją powinni znaleźć sposoby na zintensyfikowanie dialogu, który już ma miejsce.

„Jedną rzeczą, którą zaobserwowaliśmy podczas całego projektu RETHINK, było to, że wielu praktyków komunikacji naukowej doświadcza podziału między światem naukowym a społeczeństwem”, mówi Kupper. „Ten dostrzegany rozdźwięk może być związany z doświadczeniami w sieci, bardziej ogólnym poczuciem polaryzacji społeczeństwa, refleksją, że działania z zakresu komunikacji naukowej docierały do tych samych osób, a do innych konkretnych grup już nie oraz innymi czynnikami”.

Poprzez dyskusje uczestnicy projektu RETHINK badali, w jaki sposób można zbudować silniejsze połączenie z ogółem społeczeństwa, w tym z odbiorcami, którzy mogą się z nimi nie zgadzać. Zwrócili uwagę na alternatywne role osób zajmujących się komunikacją – poza dzieleniem się wiedzą – a także na założenia, wartości i światopoglądy oraz słuchanie wyrażanych potrzeb i obaw innych.

Budowanie zaufania do komunikacji naukowej

W następstwie pandemii COVID-19, zmiany klimatu i innych tematów naukowych wzbudzających szerokie debaty znalazła się rola zaufania społeczeństwa do nauki.

Projekt RETHINK ujawnił, w jaki sposób eksperymenty społeczne, takie jak laboratoria współtworzenia i praktyki refleksyjne, mogą przyczynić się do bardziej otwartego sposobu uprawiania nauki i pomóc w budowaniu tego zaufania.

„Powinniśmy robić coś więcej niż tylko wyjaśniać naukę”, dodaje Kupper. „Powinniśmy zadawać pytania, kwestionować założenia i pomagać w wyobrażaniu sobie lepszej przyszłości, jednocześnie ogarniając płataninę największych światowych wyzwań i mnogość powiązanych z nimi perspektyw”.

Otwarty dostęp do szkoleń z zakresu komunikacji naukowej

Zespół projektu RETHINK stworzył serię [wytycznych politycznych o otwartym dostępie](#) podkreślających wyniki projektu, aby pomóc w szkoleniu przyszłych praktyków komunikacji naukowej.

W ramach projektu RETHINK ujawniono na przykład, że [większość specjalistów zajmujących się komunikacją naukową](#) korzysta z głównych mediów społecznościowych, aby dotrzeć do szerszego grona odbiorców na nowe sposoby, oraz że naukowcy wskazują na to, że komunikacja online sprzyja większej liczbie rozmów – są to kwestie, które można wykorzystać do poprawy jakości interakcji między nauką a społeczeństwem.

W wytycznych określono również sześć [wartości](#), które mają zachęcać do stosowania najlepszych praktyk w refleksyjnej komunikacji naukowej.

Ponadto w ramach projektu RETHINK powstało narzędzie do [komunikacji naukowej](#), „[Training Navigator](#)”, którego celem jest dzielenie się najnowszymi informacjami, oraz [narzędzie do mapowania ekosystemu komunikacji naukowej online dla poszczególnych dziedzin nauki](#), które pozwala użytkownikom na mapowanie osób i organizacji, które prowadzą w sieci komunikację na temat konkretnej dziedziny nauki.

„Uważam, że wskazywanie braków lub problemów po stronie społeczeństwa jest zbyt łatwe”, podsumowuje Kupper. „Bardziej stymulujące jest dla mnie zastanowienie się nad tym, co my, jako społeczność skupiona wokół świata nauki, moglibyśmy zrobić inaczej”.

Uwaga: Ostatnia aktualizacja tego artykułu miała miejsce w listopadzie 2022 roku.

PROJEKT RETHINK

KOORDYNOWANY PRZEZ

Wolny Uniwersytet w Amsterdamie (Niderlandy)

FINANSOWANIE W RAMACH

Horizon 2020–Science with and for Society

ARKUSZ INFORMACYJNY CORDIS

cordis.europa.eu/project/id/824573/pl

STRONA PROJEKTU

rethinkscicomm.eu

Budowanie zaufania społecznego do komunikacji naukowej

W ramach finansowanego ze środków UE projektu badano przyczyny leżące u podstaw zaufania do nauki oraz to, w jaki sposób dziennikarze, naukowcy społeczni i decydenci mogą lepiej o niej informować.

Media cyfrowe okazały się dla komunikacji naukowej mieczem obosiecznym. Choć coraz więcej ludzi angażuje się w naukę w sieci, wielu z nich coraz częściej trafia na niesprawdzone informacje, a następnie udostępnia je innym. W ramach finansowanego ze środków UE projektu [TRESCA](#) (Trustworthy, Reliable and Engaging Scientific Communication Approaches) starano się odkryć, w jaki sposób można wzmocnić zaufanie do ekosystemu cyfrowego.

„Duża część zaufania społeczeństwa opiera się na wiarygodności, jaką przypisuje się pewnym organizacjom”, mówi [Jason Pridmore](#), koordynator projektu TRESCA. „Jesteśmy bardziej skłonni zaufać organizacji, jeśli ufa jej ktoś z naszej ogólnej sieci społecznej, co również sprzyja rozprzestrzenianiu się błędnych informacji”, wyjaśnia.

Ocena zaufania poprzez badania ogólnoeuropejskie

Zespół projektu TRESKA zapoczątkował szereg badań jakościowych i ilościowych, obejmujących kwestionariusz badający przyczyny leżące u podstaw zaufania do komunikacji naukowej, który wypełniło ponad 7 000 osób we Francji, Niemczech, na Węgrzech, we Włoszech, w Niderlandach, Polsce i Hiszpanii.

„Wzbogacenie komunikacji naukowej osobistą historią zwiększyło gotowość ludzi do stwierdzenia, że jest ona godna zaufania”, zauważa Pridmore, prodziekan ds. edukacji w Erasmus School of History, Culture and Communication w Rotterdamie. Dodaje, że w niektórych krajach na te historie reagowano jednak słabiej.

Zespół stwierdził również, że wysoka jakość materiałów oraz ich atrakcyjność wizualna przekładają się w wymierny sposób na poziom zaufania. „Nie przewidywaliśmy, że to właśnie ta kwestia będzie tak bardzo istotna”, zauważa badacz dodając, że czynniki te wpływają w dużym stopniu na możliwość rozprzestrzeniania się fałszywych informacji, jeśli będą dobrze opracowane. „Ma to swoje zalety i wady”, dodaje.

Znaczenie komunikacji wizualnej

Jednym z rezultatów projektu TRESKA był [film](#) opracowany przez zespół Kurzgesagt, jednego z partnerów należących do konsorcjum projektu, który bada wyzwania związane z przekazywaniem osiągnięć naukowych ogółowi społeczeństwa, w tym ryzyko związane z nadmiernym uproszczeniem informacji.

Film spotkał się z dużym zainteresowaniem i został obejrzany przez widzów kanału Kurzgesagt ponad 10 milionów razy.

„Produkt końcowy był zwieńczeniem procesu autorefleksji, niezbędnej zarówno w badaniach naukowych, jak i w komunikacji ich wyników”, wyjaśnia Pridmore.

Tworzenie lepszej ochrony przed błędnymi informacjami w sieci

Zespół opracował również masowy, otwarty kurs internetowy (ang. massive open online course, MOOC), [Science Communication: Communicating Trustworthy Information in the Digital World](#), aby pomóc naukowcom, decydentom i komunikatorom naukowym poznać wzajemnie swoje cele, programy i metody komunikacji. „Takie działania mają wpływ na ogół społeczeństwa, ponieważ

wszystkie te trzy różne grupy przemawiają do społeczeństwa na różne sposoby”, zauważa Pridmore.

W ramach projektu zbadano również możliwość wprowadzenia [widgetu do weryfikacji informacji](#), narzędzia internetowego pozwalającego na przeprowadzenie szybkiej oceny wiarygodności informacji znalezionych w sieci. Zespół stwierdził, że tego rodzaju system byłby bardzo istotny i wykonalny pod względem technicznym, jednak przekształcenie go w wydajne narzędzie dla mediów cyfrowych wymagałoby znaczących nakładów finansowych.

Rozpoczęto też projekt kontynuacyjny, [Inspiring and anchoring trust in science](#) (IANUS), którego celem będzie zrozumienie, jak wspierać „odpowiedni sceptycyzm” wobec nauki wśród ogółu społeczeństwa.

Od kwietnia 2023 roku wszystkie projekty związane z projektem TRESKA zostaną połączone w ramach finansowanego ze środków UE projektu COALESCE, w celu stworzenia [europejskiego centrum kompetencji w zakresie komunikacji naukowej](#). „Zamierzeniem jest posiadanie samofinansującej się organizacji, która będzie działać jako punkt wyjścia dla zaufania do nauki”, mówi Pridmore.

Uwaga: Ostatnia aktualizacja tego artykułu miała miejsce w listopadzie 2022 roku.

Jesteśmy bardziej skłonni zaufać organizacji, jeśli ufa jej ktoś z naszej ogólnej sieci społecznej, co również sprzyja rozprzestrzenianiu się błędnych informacji.

PROJEKT

TRESKA – Trustworthy, Reliable and Engaging Scientific Communication Approaches

KOORDYNOWANY PRZEZ

Uniwersytet Erazma w Rotterdamie (Niderlandy)

FINANSOWANIE W RAMACH

Horizon 2020–Science with and for Society

ARKUSZ INFORMACYJNY CORDIS

cordis.europa.eu/project/id/872855/pl

STRONA PROJEKTU

trescaproject.eu

Europejska sieć na rzecz doskonałości w komunikacji naukowej

Finansowany przez Unię Europejską projekt COALESCE ma na celu zacieśnienie relacji między środowiskiem akademickim, dziennikarzami, decydentami i obywatelami z myślą o podwyższeniu standardów i rozwijaniu komunikacji naukowej w Europie i na świecie.

Komunikacja naukowa jest istotnym ogniwem łączącym świat nauki i badań naukowych ze społeczeństwem. Dlatego też dostęp opinii publicznej do najwyższej jakości wiedzy naukowej w formie przystępnego i skutecznego przekazu jest niezwykle ważny. Przekłada się bezpośrednio na dokonywanie bardziej świadomych wyborów osobistych i politycznych w wielu niezwykle ważkich kwestiach, takich jak żywność, technologie, medycyna, zdrowie i środowisko, by wymienić tylko kilka.

Niestety, z powodu nowych wyzwań, pojawiających się zarówno w Europie, jak i na całym świecie, dostęp obywateli do nauki stał

się kwestią problematyczną. Na czele tych wyzwań znajdują się takie zjawiska, jak szerząca się dezinformacja, fragmentacja krajobrazu medialnego i ogólna polaryzacja opinii dotyczących dyskursu naukowego.

Z drugiej strony, obecny model komunikacji naukowej staje się coraz bardziej zróżnicowany i zdemokratyzowany dzięki łatwiejszemu dostępowi do wyników badań i coraz liczniejszym sposobom docierania z przekazem do różnych odbiorców, w tym za pośrednictwem mediów społecznościowych, podcastów i blogów.

Biorąc wszystkie te czynniki pod uwagę, uruchomiono projekt COALESCE, którego celem jest stworzenie zrównoważonego Europejskiego Centrum Kompetencji w zakresie Komunikacji Naukowej oraz powiązanej z nim Akademii Komunikacji Naukowej. Zadaniem tych ośrodków będzie wspieranie kontaktów między naukowcami, dziennikarzami, decydentami i obywatelami w całej Europie oraz poza jej granicami, a także pełnienie funkcji centrum służącego organizacji szkoleń, debat i współpracy w zakresie działań związanych z komunikacją naukową.

Projekt COALESCE realizowany jest przez konsorcjum 13 europejskich partnerów, którego prace koordynowane są przez [Uniwersytet Erazma w Rotterdamie](#) w Niderlandach. Projekt czerpie z szerokiego wkładu wielu dyscyplin naukowych, uwzględniając nauki społeczne oraz wiedzę lokalną i tradycyjną. Ponadto obejmuje nie tylko europejskich partnerów projektu, ale również naukowców i praktyków z krajów tak odległych, jak Republika Południowej Afryki i Nowa Zelandia.

Ogólnoeuropejska sieć doskonałości

Partnerzy projektu COALESCE wspólnie stworzą wirtualne Centrum Kompetencji reprezentowane przez krajowe i regionalne ośrodki w całej Europie. Do zadań Centrum Kompetencji będzie należeć gromadzenie odpowiedniej wiedzy specjalistycznej, w tym z projektów finansowanych w ramach unijnego programu „Nauka z udziałem społeczeństwa i dla społeczeństwa” (Science with and for Society, SwafS), a także innych projektów finansowanych przez UE lub krajowych projektów w dziedzinie komunikacji naukowej.

Współpracując z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, partnerzy projektu COALESCE zamierzają wykorzystać zebrane zasoby wiedzy do opracowania narzędzi i najlepszych praktyk, które otworzą drogę do osiągnięcia najwyższej jakości, opartej na dowodach, interdyscyplinarnej komunikacji naukowej, dostępnej za pośrednictwem otwartych zasobów.

Z uwagi na istotną rolę, jaką pełnią dziennikarze, redaktorzy, rzecznicy prasowi, producenci filmowi i audiowizualni oraz inni twórcy treści naukowych, w ramach projektu COALESCE powstanie również Akademia Komunikacji Naukowej pod patronatem Centrum Kompetencji. Umożliwi ona udział w dostosowanych

do indywidualnych potrzeb szkoleniach w zakresie komunikacji naukowej, zarówno w formie modułów do samodzielnej nauki, jak i kursów prowadzonych przez ekspertów, których zadaniem będzie zapewnienie wszystkim praktykom dostępu do najlepszych zasobów, informacji i porad.

Aby wesprzeć te bliźniacze inicjatywy, konsorcjum projektu COALESCE utworzy również bibliotekę zasobów, narzędzi, podręczników i ofert szkoleniowych w UE. Ponadto konsorcjum będzie pracować nad tłumaczeniem badań, materiałów i zasobów, aby były dostępne dla szerszej grupy odbiorców w UE, jednocześnie przyczyniając się do wzmocnienia powiązań międzynarodowych.

Tym sposobem projekt COALESCE wyznacza kierunki rozwoju komunikacji naukowej w Europie, torując drogę do budowy bardziej połączonego i zaangażowanego społeczeństwa informacyjnego, w którym każdy może uzyskać dostęp do wiedzy naukowej i wykorzystywać ją w swoim codziennym życiu. Ostatecznie prace te mają doprowadzić do skuteczniejszego włączenia szerokiego zakresu dowodów naukowych do procesów kształtowania polityki w całej Europie, przyczyniając się do poprawy warunków życia jej mieszkańców.

PROJEKT

COALESCE – Coordinated Opportunities for Advanced Leadership and Engagement in Science Communication in Europe

KOORDYNOWANY PRZEZ

Uniwersytet Erazma w Rotterdamie (Niderlandy)

FINANSOWANIE W RAMACH

Horizon Europe Reforming and enhancing the European R&I System

ARKUSZ INFORMACYJNY CORDIS

cordis.europa.eu/project/id/101095230/pl

STRONA PROJEKTU

coalesceproject.eu

CORDIS Results Pack

Broszura dostępna online w sześciu wersjach językowych: cordis.europa.eu/article/id/442429/pl

Opublikowano

na zlecenie Komisji Europejskiej przez CORDIS:
Urząd Publikacji Unii Europejskiej
L-2985 Luksemburg
LUKSEMBURG

cordis@publications.europa.eu

Zastrzeżenie prawne

Udostępnione online informacje o projektach oraz odnośniki opublikowane w bieżącym wydaniu broszury CORDIS Results Pack są poprawne w momencie przekazania publikacji do druku. Urząd Publikacji nie ponosi odpowiedzialności za nieaktualne informacje ani strony internetowe, które nie są już aktywne. Urząd Publikacji ani żadna osoba działająca w jego imieniu nie odpowiada za ewentualny sposób wykorzystania informacji zawartych w niniejszej publikacji ani za jakiegokolwiek błędy, które mogą pozostawać w tekstach pomimo staranności, z jaką teksty te są przygotowywane.

Technologie przedstawione w niniejszej publikacji mogą być objęte prawami własności intelektualnej.

Niniejsze wydanie broszury CORDIS Results Pack zostało opracowane w wyniku współpracy pomiędzy serwisem CORDIS, Europejską Agencją Wykonawczą ds. Badań Naukowych oraz Dyrekcją Generalną ds. Badań Naukowych i Innowacji.

@REA_research
@HorizonEU

@EUScienceInnov

@european-research-executive-agency-rea

Print	ISBN 978-92-78-43953-8	doi:10.2830/216481	ZZ-AK-23-024-PL-C
HTML	ISBN 978-92-78-43938-5	ISSN 2529-296X	doi:10.2830/007241
PDF	ISBN 978-92-78-43951-4	doi:10.2830/247110	ZZ-AK-23-024-PL-N

Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2024

© Unia Europejska, 2024

Zasady ponownego wykorzystywania dokumentów Komisji Europejskiej określono w [decyzji Komisji 2011/833/UE z dnia 12 grudnia 2011 r. w sprawie ponownego wykorzystywania dokumentów Komisji \(Dz.U. L 330 z 14.12.2011, s. 39\)](#).

O ile nie wskazano inaczej, ponowne wykorzystywanie tego dokumentu reguluje licencja Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/pl/>).

Oznacza to, że ponowne wykorzystywanie jest dozwolone pod warunkiem odpowiedniego podania źródła oraz poinformowania o wprowadzonych zmianach.

Ilustracja na okładce: © kurzgesagt

Wykorzystywanie lub kopiowanie zdjęć i innych materiałów, co do których Unii Europejskiej nie przysługują prawa autorskie, wymaga bezpośredniej zgody właściciela praw.

Docenienie roli kobiet w nauce

W 2021 roku kobiety stanowiły 41 % ogółu pracowników na stanowiskach inżynieryjnych oraz związanych z naukami ścisłymi, co stanowi wzrost w porównaniu z ubiegłymi latami. Czy możemy zrobić więcej, aby zachęcić młode kobiety do podejmowania karier w obszarze nauk ścisłych? W odcinku 32 spotykamy się z trzema badaczkami, które podzielią się spostrzeżeniami na temat czynników, które pomogły i przeszkodziły im w rozwoju ich karier.

Posłuchaj teraz pod adresem: cordis.europa.eu/article/id/448411/pl

W podcaście CORDIScovery spotykamy niezwykłych ludzi prowadzących przełomowe badania wspierane przez Unię Europejską. Dzięki niemu dowiesz się, jak stawiają czoła najważniejszym wyzwaniom społecznym, ekologicznym i gospodarczym na świecie.

Dowiedz się więcej: cordis.europa.eu/videos-podcasts/pl